

УДК 378(73)
DOI: 10.24144/2524-0609.2019.44.26-30

Варга Наталія Іванівна

Аспірант

кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

varga21051979@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8354-7981>

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ США

Анотація. Стаття присвячена проблемі професійної підготовки викладача вищої школи США, де накопичений успішний досвід функціонування системи підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Ця система характеризується гнучкістю і варіативністю, здатністю швидко адаптуватися до потреб сучасного інформаційного суспільства. Обґрунтовано, що визначальну роль у цьому процесі відіграють університети – провідні заклади вищої освіти, які володіють потужним науково-методичним потенціалом. Мета статті: аналіз організаційних засад професійної підготовки викладача вищої школи США. Методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення, наукова інтерпретація педагогічних фактів і явищ, вивчення документів. Встановлено, що професія викладача вищої школи США передбачає науково-дослідницьку і педагогічну діяльність. Перша складова зумовлює високий науковий потенціал фахівця, що пояснюється спеціальною підготовкою під час навчання в аспірантурі, друга – набувається в результаті педагогічного досвіду. Система професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації викладача вищої школи передбачає три етапи: допрофесійну підготовку фахівців в рамках магістратури або аспірантури; діяльність на посаді асистента викладача, що є сполучною ланкою між допрофесійним і професійним етапами; професійний етап, який передбачає безпосередню науково-педагогічну практику та вдосконалення професійно-педагогічної майстерності за різними програмами підвищення кваліфікації (національними, інституційними, індивідуальними).

Ключові слова: викладач вищої школи США; педагогічна діяльність; науково-дослідницька робота; професійна підготовка; підвищення кваліфікації.

Вступ. В умовах стрімкого розвитку суперечливих суспільних процесів і глибоких структурних перетворень у соціально-економічному житті нашої країни вивчення світового досвіду в різних галузях життєдіяльності суспільства набуває особливо важливого значення. Зростаючий взаємозв'язок і взаємозалежність країн і народів сучасного світу, інтернаціоналізація економіки, науки і культури загострення глобальних екологічних проблем унеможливають їхнє вирішення без виходу за національні рамки. Не є виключенням і сфера освіти, а пошук нових шляхів розвитку вітчизняної вищої школи, нової освітньої парадигми, яка б відповідала тенденціям розвитку нашого суспільства, неможливий без аналізу світового педагогічного досвіду. Його вивчення допомагає долучитися до загальнолюдських цінностей і є основою для формування відкритого педагогічного простору. Особливо важливим у цьому аспекті є досвід США, де система професійної підготовки викладача вищої школи характеризується гнучкістю і варіативністю, здатністю швидко адаптуватися до потреб сучасного інформаційного суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професійна діяльність викладача вищої школи США знаходиться в центрі уваги низки вітчизняних учених (І. Беха, С. Вітвицької, О. Волобуєвої, І. Козубовської, С. Максименка, В. Поліщук, С. Сисоевої, С. Яремчук). Однак, їхні дослідження в основному спрямовані на вивчення загальних питань функціонування американської системи вищої освіти. Серед зарубіжних дослідників варто відзначити Е. Бойєра, Г. Гірукса, П. Дресселя, Ч. Кнаппера, Е. Лінтона, Ф. Ольтбаха, П. Селдіна, Дж.Х. Шустера та ін. Проте у вітчизняній педагогічній літературі відсутні цілісні дослідження, присвячені професійній підготовці викладача вищої школи США.

Метою даної статті є аналіз організаційних засад професійної підготовки викладача вищої школи США. **Завдання дослідження:** розкрити особли-

вості науково-дослідницького і педагогічного компонентів у структурі фахової діяльності викладача вищої школи; проаналізувати організаційні засади професійної підготовки педагогічних кадрів у системі вищої освіти США. **Методи дослідження:** аналіз, синтез, узагальнення, наукова інтерпретація педагогічних фактів і явищ, вивчення документів.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку з переходом до системи безперервної освіти в низці зарубіжних країн виникла необхідність перегляду різних аспектів функціонування освітньої сфери, зокрема, змісту, форм і методів професійної підготовки викладача вищої школи. У США професія викладача вищої школи поєднує в собі вченого-фахівця і педагога у певній професійній галузі. Перша складова передбачає високий науковий потенціал фахівця, що пояснюється спеціальною підготовкою під час навчання в аспірантурі, а друга – набувається тільки в результаті життєвого і педагогічного досвіду. Необхідно відзначити, що в останні 20-30 років вирішення проблеми професійної підготовки і підвищення кваліфікації викладачів вищої школи в системі безперервної освіти США має велике значення, оскільки від роботи науково-педагогічних кадрів залежить якість освіти на всіх її рівнях.

На сьогодні професійна підготовка викладача в США відбувається на післядипломному рівні в рамках аспірантури (graduate schools). Обов'язковою вимогою для педагогічної діяльності у вищій школі є ступінь доктора філософії (PhD) або ступінь магістра (MD) для роботи в менш престижних освітніх закладах країни.

Традиційно ступінь доктора філософії є дослідницьким і спрямований на глибоке вивчення певної вузькоспеціалізованої галузі знань. У результаті випускники здобувають високий рівень дослідницької компетентності, а формування навичок викладацької діяльності та основ педагогічної майстерності залишається на другому плані. Представники американ-

ської академічної спільноти зазначають, що єдина підготовка, яка необхідна викладачу вищої школи, це предметна, а все інше визначається певними якостями педагога і його бажанням передати студентам свої знання. Дослідження вчених засвідчують, що велика частина професорсько-викладацького складу американських ЗВО, які мають ступінь доктора філософії, не виконують значної наукової роботи. Більшість тих, хто залучений до науково-дослідницьких розробок досить рідко публікує результати своєї діяльності. Результати опитування, проведеного Фондом Карнегі, показують, що значна частка представників американської академічної професії представлена викладачами, а не вченими-дослідниками.

Низка фахівців вказують на серйозні недоліки в сфері підготовки викладачів вищої школи США. Так, у результаті роботи президентської комісії щодо вдосконалення освіти (1983 р.) були виявлені такі проблеми: незначна частка молоді, залученої до викладацької діяльності, гостра нестача викладачів природничих наук, старіння професорсько-викладацького складу, недостатня увага до навчання талановитої молоді та ін. Крім того, є гостра потреба у висококваліфікованих кадрах для роботи в науково-дослідних організаціях і промисловості.

Необхідність усунення недоліків у системі підготовки й підвищення кваліфікації викладачів вищої школи США зумовила прийняття низки заходів, спрямованих на її вдосконалення. Перш за все необхідно відзначити, що відбувається ретельний пошук ефективних шляхів відбору абітурієнтів, які змогли б досягти успіху під час навчання у ЗВО, а також у подальшій професійній діяльності. Ці заходи сприяють зростанню зацікавленості в здобутті професії викла-

дача вищої школи.

На сьогодні у США поліпшується правове становище викладачів, зростає їхня кількість з неповним педагогічним навантаженням. Це зумовлено прагненням звільнитися від «тиску» так званих постійних посад (tenure), а також відновити і омолодити викладацький склад.

Ускладнення сфери наукових знань, їх інтеграція і диференціація зумовлюють необхідність створення міждисциплінарних програм, які об'єднують кілька дисциплін або галузей знань. Однак, як правило, викладачі не завжди готові розробляти такі складні програми і вести міждисциплінарні курси. Гострі соціальні, політичні та економічні проблеми, що стоять перед сучасним суспільством, вимагають більшого, ніж підготовка фахівця з окремих дисциплін. Ця проблема може бути вирішена тільки за допомогою міждисциплінарних команд, підготовлених до інтеграції знань і спільної роботи (Gere & Berebitsky, 2009).

На сьогодні поряд з традиційними формами професійної підготовки все більше поширення отримують нові, нетрадиційні форми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів вищої школи (рис. 1).

Перший етап включає допрофесійну підготовку фахівців в рамках магістратури або аспірантури. Діяльність на посаді асистента викладача є сполучною ланкою між допрофесійним (pre-service training) і професійним (in-service training) етапами. При цьому етап удосконалення професійно-педагогічної майстерності в різних програмах підвищення кваліфікації може бути продовжений у часі на весь період професійної діяльності викладача.

Рис. 1. Система професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів вищої школи.

Аналізуючи етап допрофесійної підготовки викладача не можна не відзначити, що в умовах децентралізації та диверсифікації освітньої системи США суттєво змінилися й атестаційні вимоги до академічних і наукових ступенів. Якщо в минулі роки на післядипломному рівні присвоювався ступінь магістра мистецтв (Master of Arts), магістра природничих наук (Master of Science) і доктора філософії (PhD),

то останнє десятиліття характеризується тенденцією присудження різноманітних професійних ступенів, атестацією не тільки широкого спектра знань і кругозору здобувача, а й приданих ним спеціалізованих знань. Це є особливо характерним для докторських ступенів.

На сьогодні у вищій школі США присуджується значна кількість магістерських та докторських сту-

пенів. Однак це виявляється недостатнім, оскільки потреба у фахівцях, які мають вищі академічні (магістерські) і вчені (докторські) ступені постійно зростає. У зв'язку з цим перед університетами (а також коледжами вільних мистецтв, які стали акцентувати увагу на післядипломних програмах) стоїть завдання, як зберегти баланс між навчанням у бакалавраті закладу вищої освіти і післядипломним навчанням, яке місце належить реформуванню магістерських і докторських програм.

В останні роки спостерігається тенденція до зростання кількісних і якісних показників у сфері професійно-педагогічної підготовки фахівців вищої школи США. Відбувається широкомасштабна підготовка магістрів і докторів за спеціалізацією «Освіта» і, зокрема, «Вища освіта». Близько 90 американських університетів провадять підготовку за цим напрямом.

Основна мета підготовки як магістра, так і доктора за спеціалізацією «Вища освіта» – забезпечити вищу школу країни науково-педагогічними кадрами, висококваліфікованими фахівцями в сфері управління, формування і реалізації національної та регіональної політики в галузі вищої освіти, роботи зі студентською молоддю, проведення наукових досліджень з різних аспектів вищої освіти.

Магістри і доктори вищої освіти готуються в університетах за широким спектром дисциплін для роботи в різних за професійним спрямуванням ЗВО. Ці заклади пропонують різноманітні магістерські та докторські програми в галузі вищої освіти на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) або доктора освіти (DEd). Часто відмінності між цими докторськими програмами не зовсім значні. У деяких ЗВО допрофесійні програми на отримання ступеня доктора освіти обмежені тільки курсами психолого-педагогічного циклу, в інших закладах аналогічні програми орієнтовані не тільки на підготовку викладачів для закладів вищої освіти, а й адміністративних працівників вищої школи (Лазарева, 2012).

Досліджуючи зміст низки докторських програм за спеціалізацією «Вища освіта» приходимо до висновку, що єдиним критерієм для отримання ступеня доктора філософії або доктора освіти є орієнтація в першому випадку – на дослідження питань вищої освіти, у другому – на практичну підготовку висококваліфікованих фахівців для роботи в цій галузі. При цьому часто зміст навчально-наукової програми підготовки доктора філософії в одному університеті відповідає змісту підготовки доктора освіти в іншому.

Докторські програми передбачають вивчення курсів з педагогіки вищої школи, ознайомлення з методами наукових досліджень, в тому числі з кількісними (статистичними) методами збору і обробки інформації.

Спеціалізація «Вища освіта» передбачає такі навчальні дисципліни:

- «Проблеми і тенденції розвитку вищої освіти США»;
- «Історія і філософія вищої освіти» (історія еволюції вищої школи США, функціонування різних типів закладів у системі вищої освіти);
- «Студенти коледжів і університетів» (організація індивідуальної роботи зі студентами, психологія навчання дорослих, міжособистісні відносини, проблеми навчання нетрадиційних студентів);
- «Розробка навчальних планів і програм» (типи навчальних планів і програм, реформа в змісті навчання, фактори, що впливають на еволюцію змісту навчання);

- «Організація і управління системою вищої освіти» (зміни у вищій освіті, державний і регіональний контроль, національна система вищої освіти, фінансування вищої освіти);
- «Правові аспекти вищої освіти» (правовий статус вищої школи США, права і обов'язки викладачів і студентів);
- «Особливості викладання у ЗВО» (методика викладання, педагогічні технології, контроль і оцінка знань студентів);
- «Основи науково-дослідної роботи в сфері вищої освіти».

Аналіз навчальних програм підготовки фахівців за спеціалізацією «Вища освіта» дає можливість зробити висновок про відсутність уніфікованості в цьому питанні:

- різні заклади пропонують різну кількість курсів обов'язкового і додаткового циклів;
- зміст програм з одних і тих же курсів може значно варіюватися;
- необхідним є проходження практики або інтернатури з різною кількістю обов'язкових годин і залкових одиниць (credits) – від чотирьох місяців до року і від п'яти до п'ятнадцяти залкових одиниць;
- немає єдиних вимог щодо вивчення іноземної мови: деякі ЗВО замість іноземної мови пропонують альтернативні курси – статистику, інформатику, основи наукових досліджень та ін.;
- відсутні єдині вимоги щодо захисту дисертації: кількість залкових одиниць, що відводиться на підготовку дисертації, варіюється від 10 до 40;
- обов'язковою умовою є проживання докторанта в кампусі університету протягом певного періоду часу (в основному протягом року).

Залежно від попереднього досвіду роботи здобувачі ступеня магістра або доктора освіти можуть працювати не тільки викладачами в закладах вищої освіти, а й займати різні адміністративні посади у ЗВО. При цьому необхідно зазначити, що особи, які освоїли програму магістра за спеціалізацією «Вища освіта» в ієрархії посад системи вищої освіти за традицією займають її середню ланку, в той час як особи, які отримали ступінь доктора освіти, займають її ключові позиції.

Разом з тим, відзначаючи надзвичайну гнучкість і варіативність програм для отримання ступеня доктора освіти за спеціалізацією «Вища освіта» і її практичну спрямованість на підготовку викладачів ЗВО і адміністративних працівників вищої школи, вчені зазначають, що «предметна, теоретична і дослідницька підготовка здобувачів ступеня доктора філософії з різних дисциплін (фізика, хімія, історія та ін.) набагато перевершує аналогічну підготовку, передбачену програмою спеціалізації «Вища освіта» (Лазарева, 2012). Саме тому викладачам зі ступенем доктора філософії з певної спеціальності надається перевага при прийнятті на роботу в престижні дослідницькі університети. У той же час, як показує аналіз американської педагогічної літератури, викладачі менш великих ЗВО зі ступенем доктора освіти (DEd), доктора гуманітарних наук або мистецтв (DA) є членами різних предметних департаментів (departments) і проводять заняття з різних дисциплін.

Інший варіант підготовки викладачів вищої школи представлений Массачусетським технологічним інститутом, в якому функціонує програма інтегрованого навчання аспірантів. В рамках цієї програми претендентам докторських ступенів з різних дисциплін, які планують академічну кар'єру, надається можливість одночасно вивчати курси психолого-пе-

дагогічного циклу, методики викладання, проходить викладацьку практику або інтернатуру. Досвід Масчачусетського технологічного інституту зі створення інкорпорованих міждисциплінарних програм підготовки науково-педагогічних кадрів для американських ЗВО набув певного поширення.

Описані нами інноваційні зміни в галузі докторських програм, корегування змісту аспірантської підготовки, введення нових ступенів (магістр і доктор освіти, доктор філософії за спеціалізацією «Вища освіта») свідчить про особливий інтерес державних органів влади і академічної громадськості США до питань вдосконалення професійної підготовки наукових кадрів для вищої школи країни.

Концепція поліпшення якості викладання у вищій школі США не нова. Але необхідно відзначити, що останнім часом поняття «вдосконалення професійної майстерності викладача» зазнало значних змін. Кілька десятиліть тому воно включало в себе, перш за все, вдосконалення предметної компетенції вузівських викладачів і для досягнення цих цілей університетським професорам надавали оплачувані відпустки (Sabbatical leaves), заохочувалася їхня участь у наукових форумах і конференціях та ін. Практично не приділялося уваги підвищенню рівня психолого-педагогічної підготовки викладачів.

На сьогодні ставлення американського суспільства до проблеми вдосконалення професійно-викладацької діяльності університетських професорів кардинально змінилося. Розглядаючи це питання, американські педагоги виходять перш за все з трьох положень: по-перше, переважним видом професійної діяльності для більшості вузівських професорів є викладання; по-друге, педагогічна майстерність – це не вроджена якість індивіда, а набутий комплекс знань, умінь і навичок; по-третє, навчальну діяльність викладачів вузів можна і необхідно вдосконалювати (Seldin, 2007).

Дослідники В. Маккічі (McKeachie, 2004) і Р. Селдін (Seldin, 2007) визначають чотири групи факторів, які зумовлюють створення цілісної системи професійного підвищення кваліфікації викладачів ЗВО.

1. Сучасне американське суспільство не погоджується з системою оцінки діяльності професорсько-викладацького складу, коли на перше місце ставиться насамперед науково-дослідницька діяльність і недооцінюється навчальна робота. Одним із наслідків такого підходу є недостатня увага до професійно-педагогічної підготовки майбутнього викладача в рамках навчання в аспірантурі. На сьогоднішній день, коли зростає конкуренція ЗВО в залученні все більшої кількості студентів, пріоритетне значення надається ефективному, добре організованому викладанню.

Студентський контингент в коледжах і університетах, в яких викладання ведеться на високому професійному рівні, постійно зростає. Все це змушує ЗВО розробляти або брати участь у різних програмах підвищення кваліфікації викладачів (faculty development programs).

2. Викладачі, будучи професіоналами у своїй галузі, повинні постійно оновлювати та вдосконалювати свої знання, дбати про своє професійне зростання, поглиблювати своє розуміння викладання предмета. Вони повинні стежити за новинками в методиці викладання, психології та педагогіці. «Навіть найкращі викладачі повинні постійно вдосконалювати свою педагогічну майстерність, щоб залишатися кращими» (McKeachie, 2004).

3. Студентський контингент у сучасному американському суспільстві значно змінився за останні 20 років. У кампусах можна зустріти значну кількість представників національних меншин, студентів старшого віку, осіб з різними фізичними вадами та ін. Тому викладач, який приходить у студентську аудиторію повинен розуміти, що старі традиційні підходи до навчання можуть виявитися неефективними в роботі з нетрадиційними студентами.

4. Американські педагоги відзначають значний суспільний інтерес до проблеми вдосконалення викладання у ЗВО. Використання новітніх технологій в освітньому процесі змінили вигляд сучасних американських закладів вищої освіти. Насиченість університетів США інформаційно-комунікаційними технологіями дуже висока і продовжує зростати швидкими темпами. Стало очевидним, що в процесі освітньої діяльності з використанням цих технологій до викладача пред'являються зовсім інші вимоги, що зумовлює необхідність спеціальної інформаційної підготовки.

Висновки. Професія викладача вищої школи США передбачає науково-дослідницьку і педагогічну діяльність. Перша складова зумовлює високий науковий потенціал фахівця, що пояснюється спеціальною підготовкою під час навчання в аспірантурі, друга – набувається в результаті життєвого і педагогічного досвіду. Система професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації викладача вищої школи передбачає три етапи: допрофесійну підготовку фахівців в рамках магістратури або аспірантури; діяльність на посаді асистента викладача, що є сполучною ланкою між допрофесійним і професійним етапами; професійний етап, який передбачає безпосередню науково-педагогічну практику та вдосконалення професійно-педагогічної майстерності за різними програмами підвищення кваліфікації (національними, інституційними, індивідуальними).

Список використаної літератури

Gere A.R., Berebitsky D. Standpoints: Perspectives on highly qualified English teachers. *Research in the Teaching of English*. 2009. Vol.43. No.3. P. 247–262.

Лазарева И.Н. Теория и практика интеллектуально развивающего обучения в современной высшей школе США: дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Дальневосточный государственный гуманитарный университет. Хабаровск, 2012. 194 с.

McKeachie W.J. *Teaching Tips. Strategies, Research and Theory for College and University Teachers*. Lexington: Heath and Company, 2004. 445 p.

Seldin P. *Improving College Teaching*. Hong Kong: Hong Kong University Press, 2007. 8 p.

References

Gere, A.R., & Berebitsky, D. (2009). Standpoints: Perspectives on highly qualified English teachers. *Research in the Teaching of English*, 43 (3), 247–262.

Lazareva, I.N. (2012). *Teoriya i praktika intellektualno razvivayuschego obucheniya v sovremennoy vyisshey shkole SSHA [Theory and practice of intellectually developing education in modern higher education in the USA]*. Unpublished Doctoral Dissertation. Far Eastern State University of Humanities, Khabarovsk. [in Russian].

McKeachie, W.J. (2004). *Teaching Tips. Strategies, Research and Theory for College and University Teachers*. Lexington: Heath and Company.

Seldin, P. (2007). *Improving College Teaching*. Hong Kong: Hong Kong University Press.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2019 р.
Стаття прийнята до друку 15.04.2019 р.
Рецензент: канд.пед.наук, доц.Повідайчик О.С.

Варга Наталя

Аспірант

кафедра общей педагогики и педагогики высшей школы
ГБУЗ «Ужгородский национальный университет»
г.Ужгород, Украина

ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ОСНОВЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ США

Аннотация. Статья посвящена проблеме профессиональной подготовки преподавателя высшей школы США, где накоплен успешный опыт функционирования системы подготовки и повышения квалификации педагогических кадров. Эта система характеризуется гибкостью и вариативностью, способностью быстро адаптироваться к потребностям современного информационного общества. Обосновано, что определяющую роль в этом процессе играют университеты – ведущие высшие учебные заведения, которые обладают мощным научно-методическим потенциалом. Цель статьи: анализ организационных основ профессиональной подготовки преподавателя высшей школы США. Методы исследования: анализ, синтез, обобщение, научная интерпретация педагогических фактов и явлений, изучение документов. Установлено, что профессия преподавателя высшей школы США предусматривает научно-исследовательскую и педагогическую деятельность. Первая составляющая обуславливает высокий научный потенциал специалиста и объясняется специальной подготовкой во время обучения в аспирантуре, а вторая – приобретает в результате педагогического опыта. Система профессиональной подготовки, переподготовки и повышения квалификации преподавателя высшей школы предусматривает три этапа: допрофессиональную подготовку специалистов в рамках магистратуры или аспирантуры; деятельность в должности ассистента преподавателя, которая является связующим звеном между допрофессиональным и профессиональным этапами; профессиональный этап, который предусматривает непосредственную научно-педагогическую практику и совершенствование профессионально-педагогического мастерства по различным программам повышения квалификации (национальным, институциональным, индивидуальным).

Ключевые слова: преподаватель высшей школы США; педагогическая деятельность; научно-исследовательская работа; профессиональная подготовка; повышения квалификации.

Varga Natalia

PhD Student

Department of General Pedagogics and Pedagogy
State University «Uzhgorod National University»
Uzhhorod, Ukraine

ORGANISATIONAL BASIS OF PROFESSIONAL TRAINING OF A HIGH SCHOOL TEACHER IN THE USA

Abstract. The article is devoted to the problem of the professional training of the high school teacher in the United States, where a successful experience of the functioning of the system of training and advanced training of the teaching staff has been accumulated. The system is characterised by flexibility and variability, ability to quickly adapt to the needs of the modern information society. It is substantiated that the decisive role in this process is played by universities – the leading institutions of higher education, which have a powerful scientific and methodological potential. The purpose of the paper: to analyze the organisational principles of professional training of a high school teacher in the USA. Methods of research used: analysis, synthesis, generalization, scientific interpretation of specific pedagogical facts and phenomena, study of documents. It is proved that the profession of a high school teacher in the USA involves scientific research and pedagogical activities. The first component determines the high scientific potential of the specialist, which is explained by special training during the postgraduate studies, the second one is acquired as a result of pedagogical experience. The system of professional training, retraining and advanced training of a teacher of higher education involves three stages: pre-professional training of specialists in the framework of graduate or postgraduate studies; activity on the position of teacher assistant, which is a link between pre-professional and professional stages; professional stage, which involves direct scientific and pedagogical practice and improvement of professional-pedagogical skills according to different programs of advanced training (national, institutional, individual). The main goal of training both masters and doctors on «Higher Education» specialty is to provide the high school of the country with scientific and pedagogical staff, highly skilled specialists in the sector of management; formation and implementation of national and regional policy in the field of higher education, work with student youth, conducting scientific research on various aspects of higher education. Doctoral programmes include the study of pedagogy of high school, legal aspects of higher education, history and philosophy of higher education, organisation and management of higher education and the methods of scientific research, including quantitative (statistical) methods of collecting and processing of information.

Key words: a high school teacher; the USA; pedagogical activity; scientific research work; professional training; advanced training.